

Právní aktuality - Finanční trh

Bulletin květen & červen 2009

Brzobohatý Brož & Honsa

Obsah:

[1. Investiční nástroje, komodity a trhy](#)

[2. Kolektivní investování](#)

[3. Bankovníctví a platební systémy](#)

[4. Pojišťovnictví a penzijní fondy](#)

[5. Regulace finančního trhu](#)

[6. Obchodní společnosti](#)

Na konci června skončilo šestiměsíční předsednictví České republiky v Radě EU. Během této krátké doby se podařilo dojednat a finálně schválit několik zásadních právních předpisů pro finanční trh, konkrétně:

- Směrnici o solventnosti pojišťoven a zajišťoven;
- Novelu směrnice o kapitálové přiměřenosti;
- Nařízení o ratingových agenturách;
- Nařízení o přeshraničních platbách v eurech;
- Směrnici o elektronických penězích;
- Přepracovanou směrnici UCITS (UCITS IV).

Aktuální bulletin obsahuje informace o většině z těchto předpisů.

1. Investiční nástroje, komodity a trhy

Evropská unie

Nařízení o ratingových agenturách

Na konci dubna bylo schváleno nařízení o ratingových agenturách, které vytváří jednotný evropský režim pro jejich činnost a dohled nad nimi. Nařízení je jednou z reakcí EU na příčiny finanční krize, kdy ratingové agentury byly obviňovány z nedostatečné a pozdní identifikace rizik u strukturovaných finančních produktů vydávaných mj. v rámci sekuritizace sub-prime hypoték. Nařízení má dvě oblasti působnosti - jednak stanovuje podmínky pro registraci a pro činnost všech ratingových agentur působících v Evropské unii (EU) a dále stanovuje podmínky, kdy evropské finanční instituce mohou používat ratingy vydané mimo EU pro tzv. regulační účely. Regulační účely zahrnují využití ratingů v rámci výpočtu kapitálové přiměřenosti bank a obchodníků s cennými papíry, při stanovování solventnosti pojišťoven a zajišťoven a

pro vyhodnocení přípustnosti některých investic standardních fondů kolektivního investování a harmonizovaných penzijních fondů.

Nařízení zavádí povinnou registraci ratingových agentur u národních orgánů dohledu. Tato registrace je také obligatorním předpokladem pro to, aby ratingová agentura mohla získat statut uznané ratingové instituce (ECAI) pro účely kapitálové přiměřenosti. Podmínkou získání registrace je splnění celé řady organizačních předpokladů (mj. zavedení systému vnitřní kontroly) a požadavků na kvalitu procesu tvorby ratingů, ratingových metodologií a modelů. Velký důraz je kladen na řízení střetů zájmů při tvorbě ratingů, na nezávislost analytiků, kdy je stanoven požadavek na jejich povinnou rotaci, a na transparentnost celého ratingového procesu. Ratingové agentury musí uveřejňovat celou řadu informací o své činnosti, mj. historické míry selhání (defaultů) u všech svých ratingů.

Pro ratingy vydané mimo EU stanovuje toto nařízení dva specifické procesy, které jsou předpokladem, aby tyto ratingy mohly být použity evropskými finančními institucemi pro regulační účely. Při tzv. přejímání (*endorsementu*) ratingová agentura z EU přejímá rating vydaný ratingovou agenturou ze stejné skupiny. Přitom musí ověřit splnění řady podmínek, a odpovídá za takový rating jako za vlastní. V případě ratingu vydaného v zemi, která má právní režim pro ratingy ekvivalentní režimu zavedeném v EU tímto nařízením, musí ratingová agentura ze třetí země splnit určité podmínky a získat tzv. certifikaci. Přejaté a certifikované ratingy poté mohou být používány evropskými finančními institucemi pro regulační účely.

Dohled nad ratingovými agenturami je koncipován velmi novátorsky a staví na využití kolegií orgánů dohledu, které společně posuzují žádosti o registraci, vykonávají dohled nad každodenní činností ratingových agentur a připravují příslušná dohledová opatření a rozhodnutí. Významnou roli má také CESR, který vydává doporučení pro činnost národních orgánů dohledu, standardy pro činnost kolegií a pro spolupráci s orgány dohledů třetích zemí, podílí se na koordinaci činnosti kolegií a v případě sporů národních orgánů dohledu má mediační roli.

Nařízení by mělo nabýt účinnosti v říjnu tohoto roku a ratingové agentury a finanční instituce

budou mít dvanáctiměsíční přechodné období na přizpůsobení se novému režimu.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Konzultace CESR k MiFID - komplexní finanční nástroje

V polovině května zahájil CESR veřejnou diskusi k bližšímu vymezení komplexních a jednoduchých (non-complex) finančních nástrojů pro účely hodnocení přiměřenosti při poskytování investičních služeb. V případě jednoduchých finančních nástrojů je možné poskytovat některé investiční služby v režimu execution-only tj. bez hodnocení přiměřenosti. V rámci konzultačního dokumentu jsou hodnoceny různé typy investičních nástrojů z pohledu komplexnosti a přípustnosti poskytovat ve vztahu k nim služby v režimu execution only.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.cesr.eu

Doporučení CESR

V polovině května publikoval CESR doporučení k praktické aplikaci směrnice o zneužití trhu ze strany národních orgánů dohledu. Obsahem doporučení je specifikace požadavků na vedení seznamu zasvěcených osob ze strany emitentů kótovaných finančních nástrojů, podmínky a náležitosti oznámení podezřelých transakcí ze strany trhů a finančních institucí a jejich posuzování ze strany orgánů dohledu a také postup při posuzování stabilizačních programů a souvisejících oznamovacích povinností. Dále obsahuje doporučení postupu emitenta kótovaného finančního nástroje při úniku informací a existenci dohadů na trhu o určité vnitřní informaci, která se týká tohoto emitenta.

CESR dále uveřejnil doporučení členských orgánů dohledu ohledně aplikace transparenční směrnice. Mimo jiné se zabývá uveřejňováním dodatečných informací v pololetní a výroční zprávě emitenta kótovaného cenného papíru a způsobem uveřejnění regulované informace.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.cesr.eu

Česká republika

Vyhláška o odbornosti obchodníků s cennými papíry

Koncem května vydala ČNB vyhlášku o požadavcích na odbornost pracovníků obchodníka s cennými papíry.¹ Nový režim se plně vztahuje také na investiční zprostředkovatele a investiční společnosti při poskytování investičních služeb.

Vyhláška stanovuje požadavky na odborné znalosti a zkušenosti fyzických osob, které v rámci obchodníka s cennými papíry jednají se zákazníky, provádí pokyny a obchodují s investičními nástroji a vykonávají portfolio management či investiční poradenství. Dále stanovuje požadavky na pracovníky compliance, vnitřního auditu a řízení rizik. Odborné znalosti jsou vymezovány ve vztahu k činnostem, které konkrétní osoba vykonává a které jsou podle ČNB nezbytné k jejich řádnému výkonu.

Vyhláška také upravuje způsob prokazování odborných znalostí a zkušeností. Získání zkušeností váže vyhláška na určitou dobu, po kterou byla vykonávána odborná praxe především na kapitálovém trhu, případně v oblasti dohledu finančního trhu nebo v profesním sdružení. Pro jednotlivé pracovní pozice vyhláška konkrétně specifikuje požadavky na minimální délku odborné praxe. Prokazování znalostí probíhá předložením potvrzení o složení odborné zkoušky uznané ČNB podle ZPKT (§ 14a), potvrzením o absolvování odborného kurzu, potvrzením o ukončeném studiu nebo jiným průkazným dokladem. Pro jednotlivé pracovní pozice stanovuje vyhláška minimální požadované vzdělání a případně zda je potřebné absolvování odborného kurzu či odborné zkoušky.

Vyhláška nabyla účinnosti 1. června 2009. Stanovuje přechodné období 12 měsíců, během kterých jsou obchodníci s cennými papíry povinni zajistit splnění požadavků na odborné znalosti a zkušenosti u svých zaměstnanců a vázaných zástupců. V návaznosti na vyhlášku budou povinni provést příslušné ověření znalostí a zkušeností a adekvátně jej zdokumentovat. Tyto povinnosti platí také pro investiční zprostředkovatele a investiční společnosti. Pro osoby se stávající makléřskou licencí se rovněž uplatní přechodné ustanovení a zohledňuje se jejich dosavadní praxe.

¹ Vyhláška č. 143/2009 Sb., o odbornosti osob, pomocí kterých provádí obchodník s cennými papíry své činnosti.

V návaznosti na tuto vyhlášku vydala ČNB také úřední sdělení,² které specifikuje rozsah potřebných znalostí osob, jejichž prostřednictvím obchodník s cennými papíry, investiční zprostředkovatel a investiční společnost provádějí své činnosti. ČNB zde vymezuje tématické oblasti potřebných znalostí pro činnost příslušných odborných pracovníků.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.cnb.cz/cs/legislativa

Slovenská republika

Novela zákona o cenných papírech - služby centrálného deponitára

Počátkem května nabyla účinnosti rozsáhlá novela zákona o cenných papírech³. Novela upravuje několik aspektů činnosti centrálního deponitáře v souvislosti s velkým množstvím „mrtvých účtů“, na kterých jsou vedeny cenné papíry z kupónové privatizace. Novela stanovuje povinnost centrálnímu deponitáři zasílat majitelům účtů, jejichž vedení je zpoplatněno, jednou ročně výpis z tohoto účtu. Vedle toho je centrální deponitář povinen na žádost Fondu národního majetku („FNM“) zaslat určenému okruhu osob výpis ad hoc a dále informaci o podmínkách převodu cenných papírů vedených na příslušném účtu. Toto souvisí s novým oprávněním FNM nabývat bezúplatně zaknihované cenné papíry a možnost, aby hradil náklady s takovýmto převodem spojené.

Novela nastavuje také nová pravidla pro komunikaci centrálního deponitára s obchodním registrem. Zejména se jedná o výměnu informací v případech obchodních společností, které zaniknou a pro které centrální deponitář vede registr emitenta.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.zbierka.sk

² Úřední sdělení České národní banky ze dne 16. června 2009 k rozsahu potřebných znalostí osob, pomocí kterých provádí obchodník s cennými papíry a další osoby své činnosti.

³ Zákon č. 160/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov a o doplnení niektorých zákonov.

2. Kolektivní investování

Evropská unie

Evropská regulace manažerů hedgeových a dalších non-UCITS fondů

Na konci dubna předložila Evropská komise návrh směrnice o manažerech alternativních investičních fondů. Důvodem návrhu jsou některé negativní zkušenosti z finanční krize, kdy údajně hedgeové fondy přispěly ke zvýšení turbulence na finančních trzích a private equity fondy netransparentně a rizikově přistupovaly ke společnostem, které ovládly zejména v případech leveraged buy-outů.

Cílem návrhu je vytvořit komplexní harmonizovaný režim pro správce (manažery) fondů kolektivního investování, které nepodléhají režimu UCITS a jsou proto oproti standardním UCITS fondům označovány jako „alternativní fondy“. Jedná se o fondy různého zaměření - hedgeové fondy, venture fondy, private equity, komoditní a jiné fondy. Předložená směrnice z velké části čerpá z nedávno schválené směrnice UCITS IV, která upravuje fondy nabízené veřejnosti, což silně kontrastuje s faktem, že většina „alternativních fondů“ je určena profesionálním nebo institucionálním investorům.

Směrnice stanovuje povinnost všech správců alternativních fondů získat příslušné povolení k činnosti v EU. Komise přitom deklaruje, že za alternativní fond je považována jakákoliv právní platforma, která slouží k získávání prostředků investorů za účelem jejich dalšího společného investování. Z působnosti směrnice mají být vyloučeni správci, kteří sami nebo ve skupině obhospodařují majetek v alternativních fondech v objemu menším než 100 mil. EURO, případně až 500 mil. EURO, pokud obhospodařované fondy nevyužívají finanční páku a požadují uzamčení investice investorů nejméně na 5 let. Důvodem pro tuto výjimku je minimální systematický dopad těchto „malých“ správců na evropský finanční trh.

Žadatel o povolení musí splnit obdobné podmínky jako jsou kladeny na správcovské společnosti podle směrnice UCITS. Správce může spravovat jak alternativní fondy domicilované v EU tak i ve třetích zemích, které splní určité stanovené podmínky. Vedle toho může správce získat i povolení k obhospodařování standardních fondů. Při své činnosti musí správce dodržovat analogická pravidla jako správcovská

společnost podle UCITS, zejména jednat s odbornou péčí a dodržovat kapitálové požadavky. Důraz je kladen na zavedení efektivního systému identifikace a řízení střetu zájmů, systému řízení rizik a řízení likvidity. Směrnice ukládá správci řadu povinností v oblasti informování investorů a veřejnosti o své činnosti, o nabízených fondech a o podmínkách jejich nabytí a možnostech prodeje.

Ohledně depozitáře směrnice vyžaduje, aby jím byla pouze evropská banka, která může některé činnosti delegovat na banku ve třetí zemi - pokud ovšem zajistí splnění určitých podmínek. Směrnice vyžaduje, aby oceňování majetku v obhospodařovaných fondech prováděla jiná osoba, která je nezávislá na správci, ten však musí poskytovat příslušnou součinnost dat a nese za řádné oceňování odpovědnost.

Přestože směrnice míří primárně na správce, stanovuje také některé požadavky na samotné alternativní fondy. Při investicích do sekuritizovaných finančních nástrojů by fondy měly dodržovat obdobné podmínky a limity jako platí banky v rámci kapitálové přiměřenosti. Pro fondy, které využívají finanční páku, budou nastaveny určité limity a zavedeny speciální informační povinnosti vůči investorům a vůči orgánům dohledu. V případě fondů, které nabývají kontrolní podíly na obchodních společnostech, ať kotovaných, tak nekotovaných, mají tyto fondy dodatečné informační povinnosti vůči veřejnosti, investorům, orgánu dohledu, cílové společnosti a jejím dalším akcionářům.

Správci mohou nabízet obhospodařované fondy v celé EU profesionálním investorům na základě notifikace, která je analogická notifikaci standardních fondů. Členské státy mohou umožnit nabízení alternativních fondů také retailovým investorům. Analogicky s UCITS může správce passportovat své služby do jiného členského státu.

Dohled nad činností správců alternativních fondů je koncipován zcela shodně s dohledem správcovských společností podle směrnice UCITS.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Konzultace k prováděcím opatřením pro UCITS IV

V průběhu června zahájil CESR konzultace k prováděcím opatřením k novelizované směrnici

UCITS IV. První konzultační dokument se zaměřuje na tzv. Key Information Document (KID). Jedná se o standardizovaný informační dokument, který by měl být vypracován správcovskou společností ke každému standardnímu fondu kolektivního investování. Měl by obsahovat informace ve snadno přístupné a srozumitelné formě pro drobné investory a umožnit snadné porovnání jednotlivých fondů. KID má nahradit zjednodušený statut fondů, který je zpracováván v současnosti. Konzultační materiál CESR předkládá návrh obsahu jednotlivých standardizovaných informací v KID a jejich formátu a způsobu prezentace. Diskutovány jsou mj. možné podoby informování o nákladovosti fondů a formátu příslušných ukazatelů jako jsou např. TER (*Total Expenses Ratio*).

Dále je předmětem veřejné diskuse návrh prováděcího opatření, které stanovuje podrobné požadavky na systém řízení rizik a způsoby měření rizik, kterým jsou standardní fondy vystaveny, a na způsoby kvantifikace těchto rizik.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.cesr.eu

Česká republika

n/a

Slovenská republika

Návrh opatření NBS k předchozím souhlasům

V květnu předložila NBS do připomínkového řízení návrh opatření k předchozím souhlasům podle zákona o kolektivním investování.⁴ Návrh opatření navazuje na novelizaci zákona o kolektivním investování, která změnila podmínky a pravidla pro posuzování nabývání kvalifikované účasti na správcovské společnosti a podmínky pro vedení samostatných evidencí cenných papírů kolektivního investování. Návrh opatření NBS specifikuje náležitosti žádostí k předchozímu souhlasu pro nabytí či zvýšení kvalifikované účasti na správcovské společnosti a pro udělení souhlasu s vedením samostatné evidence cenných papírů fondů kolektivního investování.

⁴ Připomínkové řízení bylo ukončeno na konci června.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.nbs.sk

Opatření k oceňování majetku v podílovém fondu

V červnu vydala NBS opatření ke způsobu oceňování majetku v podílovém fondu,⁵ které zrušilo předchozí vyhlášku Ministerstva financí.⁶ Opatření obsahuje podrobný způsob oceňování cenných papírů, nástrojů peněžního trhu, derivátů, vkladů na bankovních účtech, pohledávek a závazků, majetkových účastí a drahých kovů, které jsou součástí majetku v podílovém fondu. Úprava oceňování pro podílové fondy je harmonizovaná s novými pravidly pro oceňování majetku v důchodových a doplňkových důchodových fondech. Vyhláška nabyla účinnosti 1. července.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.nbs.sk

Metodika k notifikaci fondů a passportu správcovských společností

V květnu uveřejnila NBS metodické doporučení k procesním otázkám notifikace standardních fondů kolektivního investování a passportování správcovských společností.⁷ Metodika obsahuje detailní popis postupu a kritérií pro hodnocení žádostí správcovských společností ohledně nabízení standardních fondů kolektivního investování z dalších zemí EU na Slovensku a slovenských fondů do dalších zemí EU. Metodika dále obsahuje kriteria pro posuzování záměrů správcovských společností z jiných zemí EU vykonávat svou činnost na Slovensku ať přeshraničně nebo se zřízením pobočky a žádostí slovenských správcovských společností. Metodika rovněž popisuje procesní postup NBS při posuzování těchto žádostí a při komunikaci se žadatelem.

⁵ Opatrenie č. 3/2009 Národnej banky Slovenska zo 16. júna 2009 o spôsobe určenia hodnoty majetku v podielovom fonde.

⁶ Vyhláška Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 611/2003 Z. z. o spôsobe určenia hodnoty cenných papierov, nástrojov peňažného trhu a derivátov v majetku v podielovom fonde.

⁷ Metodické usmernenie Útvary dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska z 19. mája 2009 č. 1/2009 k pôsobeniu subjektov v oblasti kolektívneho investovania v rámci jednotného európskeho povolenia.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.nbs.sk

3. Bankovníctví a platební systémy

Evropská unie

Schválení novely kapitálové přiměřenosti

Počátkem května byly schváleny novely směrnice o kapitálových požadavcích a bankovní směrnice.⁸ Tato novela představuje jednu z hlavních odpovědí EU na probíhající finanční krizi a její příčiny a problémy při různorodé reakci národních orgánů dohledu v průběhu loňského roku.

Ve vztahu k tolik kritizované sekuritizaci byly zavedeny nové přísnější podmínky a limity pro nabývání sekuritizovaných cenných papírů do portfolií bank. Banky mohou investovat pouze do těch sekuritizovaných finančních nástrojů, jejichž originátor či sponzor si ponechá minimálně 5 % emise a nese stejné riziko ztrát jako investoři. Přitom banky musí zavést přísné interní procedury, které jim umožní provést adekvátní due diligence investice a podkladových aktiv, které jsou předmětem sekuritizace, a s nimi souvisejících rizik. Dále dochází ke zpřísnění pravidel pro tzv. velké expozice vůči jedné osobě nebo ekonomicky propojené skupině osob tak, aby byly důsledně pokryty všechny formy expozice banky. Rovněž se zpřísnují požadavky na hybridní kapitál banky např. za jistých podmínek je vyžadovaná minimální splatnost hybridního dluhu až 30 let.

Zásadní změny jsou provedeny také v oblasti spolupráce orgánů dohledu v rámci EU a konvergence jejich dohledové praxe a požadavků. Mělo by dojít prakticky k eliminaci národních diskrecí členských států a pravidla kapitálové přiměřenosti by měla být aplikována jednotně v celé EU. Z pohledu malých členských států dochází k vymezení tzv. významné pobočky - významné z hlediska trhu hostitelského státu a ke zpřesnění pravomocí orgánů dohledu hostitelského státu. Rovněž je zaveden požadavek,

⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/EC ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/49/EC ze dne 14. června 2006 o kapitálové přiměřenosti investičních podniků a úvěrových institucí.

aby orgán dohledu v jednom členském státě bral při svém rozhodování v potaz dopady příslušného rozhodnutí na finanční stabilitu v jiných členských státech.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Konzultace k revizi směrnice o fondech pojištění vkladů

Vzhledem k problémům s fungováním garančních systémů, které se projevily v souvislosti s finanční krizí, předložila na konci května Komise k veřejné diskusi dokument k reformě garančních systémů pro vklady. Stávající garanční systémy (včetně tuzemského fondu pojištění vkladů) byly vytvořeny na základě směrnice o systémech pojištění vkladů⁹ a jejich cílem je zajistit adekvátní ochranu drobných vkladatelů v případech úpadku banky a tím i posílit jejich důvěru v bankovní sektor a celý finanční trh. První reakcí, která řešila některé problémy, bylo zvýšení minimálního limitu pro náhrady na 100 tis. EUR a zkrácení lhůty pro výplatu náhrad.¹⁰

Dokument Komise předkládá k diskusi následující otázky. Zda je vhodné dále zvyšovat či jinak upravovat limit pro poskytované náhrady a zda by limit náhrad měl být minimální či stejný pro všechny členské státy tak, aby nebyly vytvářeny nerovné soutěžní podmínky. Diskutováno je vymezení vkladů, které mají být předmětem pojištění v rámci těchto garančních systémů - např. zda zahrnout také strukturovaná depozita, depozitní certifikáty apod. Dále je zde rovněž konzultováno, které skupiny vkladatelů by měly mít nárok na náhradu a které nikoliv a zda by jeden limit měl platit i pro vklady marketingově distribuované pod různými názvy. Diskutován je i rozsah informací, které by měly tyto systémy poskytovat vkladatelům u bank a podrobný proces výplaty náhrad.

Konzultační dokument se zabývá také strukturou systémů pojištění vkladů v EU mj. otázkou solidarity mezi systémy v jednotlivých člen-

⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů.

¹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/14/ES ze dne 11. března 2009, kterou se mění směrnice 94/19/ES o systémech pojištění vkladů, pokud jde o výši pojištění a lhůtu k výplatě.

ských státech, možností vytvoření celoevropského systému pojištění vkladů a kompetencemi a rolí systémů pojištění vkladů, kterou by měly/mohly sehrát při řešení problémů s likviditou konkrétních bank. Diskutovány jsou také otázky insolvenčního řízení související s výplatou náhrad a oprávněními záručních systémů získat příslušný výtěžek z insolvenčního řízení. Otázky jsou vznášeny také k možnosti a podmínkám přeshraniční spolupráce systémů pojištění vkladů.

Fundamentální otázky jsou také předkládány ohledně financování těchto garančních systémů, způsobu jak se na financování podílí banky, příp. členské státy a dostatečnosti finančních zdrojů v případě krize.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Schválení nařízení o přeshraničních platbách v eurech

Na začátku května bylo finálně schváleno nové nařízení o přeshraničních platbách v měně EURO. Nařízení reaguje na rozvoj trhu přeshraničních plateb, zejména na vznik tzv. jednotné oblasti pro platby v eurech (SEPA).¹¹ Mělo by nahradit stávající nařízení z roku 2001,¹² které zavedlo princip stejných poplatků za vnitrostátní platební transakce a odpovídající přeshraniční transakce v eurech.

Nové nařízení tento princip rozšiřuje i na inkasní formy placení, což je důležité v souvislosti se zavedením jednotné formy přeshraničních inkas v eurech (tzv. SEPA inkas), která se začne uplatňovat od 1. listopadu 2009. Pro inkasní platební transakce nařízení dále stanoví jasná pravidla pro účtování mezibankovních poplatků (*multilateral interchange fees*) a zaktovuje povinnou dostupnost platebních účtů pro inkasní platby v celé Evropské unii. Pro členské státy, které dosud nepřijaly měnu EURO, se pravidla o povinné dostupnosti uplatní až jeden rok od jejich vstupu do eurozóny, nejpозději však v roce 2014.

Nařízení dále stanoví podrobné postupy pro mimosoudní řešení spotřebitelských sporů v oblasti upravené nařízením obdobně jako je

¹¹ Single EURO Payment Area.

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2560/2001 ze dne 19. prosince 2001 o přeshraničních platbách v eurech.

tomu ve směrnici o platebních službách. Nařízení bude přímo aplikovatelné ve všech členských státech s účinností od 1. listopadu 2009. Do tohoto termínu by také měla proběhnout transpozice směrnice o platebních službách.¹³

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Schválení směrnice o elektronických penězích

Počátkem května byla schválena nová směrnice upravující vydávání elektronických peněz a dohled nad institucemi elektronických peněz. Nová směrnice nahrazuje stávající směrnici o činnosti institucí elektronických peněz¹⁴. Zásadní změnou je snížení regulační zátěže institucí elektronických peněz a přiblížení jejich postavení právní úpravě platebních institucí podle směrnice o platebních službách. V oblasti kapitálových požadavků dochází ke snížení počátečního kapitálu z 1 mil. EUR na 350 tis. EUR a jsou stanovena nová pravidla pro výpočet vlastního kapitálu institucí elektronických peněz.

Výraznou změnou proti dosavadní úpravě je umožnění existence tzv. hybridních institucí elektronických peněz, které kromě vydávání elektronických peněz vykonávají další činnosti. To je velmi důležité např. pro mobilní operátory či poskytovatele přepravních služeb kteří nabízejí specializované produkty. Lhůta pro transpozici této směrnice by měla uplynout na konci roku 2010.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Česká republika

Vláda schválila návrh zákona o platebním styku

Vláda na konci května schválila návrh zákona o platebním styku, který transponuje do českého

právního řádu směrnici o platebních službách.¹⁵ Cílem této směrnice je harmonizovat v rámci Evropské unie poskytování platebních služeb, a to jak v oblasti veřejnoprávní regulace přístupu k této činnosti, tak i v oblasti soukromoprávních vztahů, které při poskytování platebních služeb vznikají. Návrh zákona o platebních službách obsahuje vedle vlastní transpozice směrnice o platebních službách také úpravu vydávání elektronických peněz a platebních systémů s neodvolatelností zúčtování, která byla upravena ve stávajícím zákoně o platebním styku,¹⁶ který bude zrušen.

Hlavní novum je v podobě zavedení nové kategorie nebankovních poskytovatelů platebních služeb – platební instituce, pro které jsou stanovy specifické omezitelnosti a kapitálové požadavky - mj. se uplatní pravidla pro vnitřní kontrolní a řídicí systém, pro posuzování kvalifikované účasti a úzkého propojení, schvalování vedoucích osob, které jsou analogické pravidlům u bank a jiných finančních institucí. Platební instituce budou moci svou činnost vykonávat také prostřednictvím obchodních zástupců. Osoby, které nesplní požadavky kladené na platební instituce, budou moci poskytovat platební služby v omezeném rozsahu v režimu výjimky jako „poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu“. Dále dochází k úpravě celé řadě povinností při poskytování platebních služeb např. úprava informačních povinností, autorizace platebních transakcí, způsob a lhůty provádění platebních transakcí nebo vymezení odpovědnosti poskytovatele platebních služeb. Tato pravidla jednání se budou vztahovat na všechny kategorie poskytovatelů platebních služeb.

Návrh zákona o platebním styku je doprovázen změnovým zákonem promítajícím nutné změny do dotčených právních předpisů. Zejména dojde k novelizaci zákona o bankách, zákona o spořitelních a úvěrových družstvech, devizového zákona, občanského a obchodního zákoníku a řady dalších předpisů.

¹³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES.

¹⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/46/ES ze dne 18. září 2000 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o omezitelnostním dohledu nad touto činností.

¹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES.

¹⁶ Zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o platebním styku).

Předpokládané nabytí účinnosti nové právní úpravy je 1. listopadu 2009.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.mfcr.cz

Slovenská republika

Opatření NBS k vydávání elektronických peněz

Na počátku května nabylo účinnosti nařízení NBS k vydávání elektronických platebních prostředků¹⁷. V návaznosti na zákon o platobnom styku¹⁸ specifikuje náležitosti žádosti o povolení k vydávání elektronických platebních prostředků včetně příloh. Jedná se například o obchodní plán, doložení organizačních personálních a věcných předpokladů či doložení způsobu zajištění dodržování limitů na vydávání elektronických peněz jak na jednotlivých platebních prostředcích, tak v celkovém objemu vydaných elektronických peněz.

Bližší informace jsou dostupné zde: <http://www.nbs.sk>

4. Pojišťovnictví a penzijní fondy

Evropská unie

Schválení směrnice Solvency II

Na počátku května byla po dlouholetém vyjednávání schválena zásadní směrnice pro pojišťovací trh Solvency II. Jejím cílem je plně sladit pravidla pro činnost pojišťoven a zajišťoven, zlepšit standardy ochrany spotřebitele v této oblasti, vytvořit podmínky pro lepší spolupráci orgánů dohledu v EU a zefektivnit soutěžní podmínky na pojišťovacím trhu. Tato směrnice nahradí stávajících cca 14 směrnic, které upravují podnikání pojišťoven a zajišťoven. Jedná se o rámcovou směrnici, na kterou by měly

¹⁷ Opatrenie č. 2/2009 Národnej banky Slovenska zo dňa 7. apríla 2009, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o vydanie povolenia na vydávanie platobných prostriedkov elektronických peňazí podľa § 21d ods. 1 zákona č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o doplnení opatrenia Národnej banky Slovenska č. 8/2008 o poplatkoch za úkony Národnej banky Slovenska.

¹⁸ Zákon č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

navázat prováděcí opatření, která budou obsahovat podrobnou úpravu některých oblastí.

Klíčovým prvkem nového regulačního systému pro oblast pojišťovnictví je zavedení komplexního systému řízení rizik, který zahrnuje jak řízení pojišťovacích rizik, tak finančních rizik (tržní, úvěrové riziko) a operačních rizik. Nový systém by měl více zohledňovat očekávané či možné budoucí události, které mohou mít výrazný negativní dopad na činnost a solventnost pojišťovny či zajišťovny. Vedle zajištění adekvátní výše technických rezerv přináší nový režim dodatečné požadavky na zajištění dostatku likvidního kapitálu pojišťovny a zajišťovny, který pokryje tzv. minimální kapitálový požadavek a solvenční kapitálový požadavek,¹⁹ Z hlediska struktury finančního umístění přináší nový systém výrazné uvolnění, ruší taxativní výčet přípustných aktiv, a umožňuje využití širšího okruhu přípustných aktiv - ovšem za předpokladu, že budou vzhledem k jejich rizikovitosti dostatečně pokryty kapitálem pojišťovny nebo zajišťovny.

Pojišťovny a zajišťovny budou muset upravit stávající vnitřní organizaci tak, aby zajistili adekvátní systém vnitřních opatření a postupů, které by měly přinést omezení operačních rizik. V rámci vnitřního kontrolního a řídicího systému bude nutno zřídít i funkci compliance. Nová směrnice detailně řeší i pravidla pro outsourcing.

Vzrůstá také role a kompetence orgánů dohledu, které mají ověřovat adekvátnost systému řízení rizik a solventnosti. Ve výjimečných případech mohou také požadovat, aby pojišťovny a zajišťovny měly více kapitálu než přímo odpovídá příslušným kapitálovým požadavkům. Nový režim rovněž přináší zvýšenou transparentnost pojišťoven a zajišťoven o jejich činnosti, rizikové expozici a jejím krytí. Rovněž by měl přinést lepší informovanost zákazníků (pojištěnců) o nabízených produktech a službách a obezřetnější nastavení pravidel jednání se zákazníky ze strany pojišťoven.

Další novum představuje zásadně přepracovaný dohled nad skupinami pojišťoven a zajišťoven. Nový režim by měl přinést zefektivnění spolupráce orgánů dohledu včetně zavedení skutečně funkčního konceptu tzv. vedoucího orgánu do-

¹⁹ Minimum Capital Requirement, Solvency Capital Requirement.

hledu, obdobně jako je tomu u bankovních skupin.

Nový systém by měl být plně účinný od října 2012. Do té doby budou muset pojišťovny a zajišťovny splnit všechny požadavky této směrnice.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Zpráva Komise o aplikaci směrnice o zaměstnaneckých penzijních fondech

Počátkem května uveřejnila Komise zprávu o aplikaci směrnice o zaměstnaneckých penzijních fondech²⁰ a o potřebě případných revizí. Analýza Komise se zaměřila na oblast technických rezerv, pravidel pro investování, adekvátnost národních systémů dohledu a otázky přeshraničního využívání služeb depozitářů. Zpráva konstatuje, že stav aplikace směrnice v analyzovaných oblastech je vcelku uspokojivá a aktuálně nevyžaduje bezprostřední legislativní reakci. Spolupráce orgánů dohledu v rámci „Budapeštského protokolu“ je rovněž hodnocena pozitivně. Aktuálně probíhá také analýza vhodnosti aplikace pravidel Solvency II na zaměstnanecké penzijní fondy a dopadů finanční krize na investiční politiku těchto fondů, kde se závěry očekávají počátkem příštího roku.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Česká republika

Vláda schválila návrh zákona o penzijním spoření

Počátkem května schválila vláda návrh zákona o penzijním spoření. Tento zákon by měl vytvořit novou infrastrukturu v rámci třetího dobrovolného pilíře penzijního systému. Podstatou návrhu je nahrazení stávajících penzijních fondů penzijními společnostmi, kterou budou obhospodařovat několik účastnických fondů. Dojde tak k oddělení majetku účastníků a společnosti spravující jejich majetek - absence tohoto oddělení je často kritizovaným nedostatkem stávajícího systému. Nový systém by existoval

vedle stávajícího systému penzijního připojištění a účastníkům penzijního připojištění by bylo umožněno do něj přestoupit.

Každá penzijní společnost by obhospodařovala tři povinné účastnické fondy - povinný konzervativní fond, povinný smíšený fond a povinný dynamický fond, které mají stanoveny přípustná aktiva, do kterých mohou investovat a předepsanou investiční strategii. Vedle toho může vytvořit další účastnické fondy. Principiálně tedy penzijní společnost funguje analogicky jako investiční společnost podle zákona o kolektivním investování. Rovněž se uplatní analogické požadavky na posuzování kvalifikované účasti a úzkého propojení, organizační požadavky včetně požadavků na vnitřní kontrolní a řídicí systém, systém řízení střetů zájmů a kapitálové požadavky. Speciálně je upravena úplata za obhospodařování a poplatky placené účastníky mj. za přestupy mezi účastnickými fondy či za přestup k jiné penzijní společnosti. Účastnické fondy představují obdobu podílových fondů s tím rozdílem, že nevydávají cenné papíry, ale podíly na majetku účastnického fondu jsou evidovány ve formě penzijních jednotek. Pravidla pro investování a činnost účastnických fondů jsou rovněž odvozena od pravidel pro standardní fondy kolektivního investování.

Z hlediska účastníků penzijního spoření je systém nastaven podobně jako stávající penzijní připojištění - účastník platí příspěvek sám a může získat příspěvek také od zaměstnavatele. Při splnění určitých podmínek má nárok na státní příspěvek. Při uzavření smlouvy o penzijním spoření si dohodne účastník s penzijní společností rozložení investic do různých účastnických fondů a případně i způsob jejich relokace. Návrh zákona předpokládá standardní trvání penzijního spoření až do 60-ti let věku účastníka, potom jsou účastníku poskytovány dávky např. ve formě starobní penze na dobu určitou, jednorázové vyrovnání či úhrada jednorázového pojistného na doživotní penzi. V případě ukončení penzijního spoření před 60-tým rokem věku, jsou stanovena určitá znevýhodnění pro toto ukončení - v případě výplaty odbytného přichází účastník o státní příspěvek.

Dohled nad činností penzijních společností je koncipován analogicky s dohledem nad investičními společnostmi a měl by být vykonáván ČNB. Kontrolu nakládání se státním příspěvkem by mělo provádět Ministerstvo financí,

²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/41/ES ze dne 3. června 2003 o činnostech institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění a dohledu nad nimi.

obdobně jako je tomu v případě penzijních fondů.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.mfcr.cz

Sdělení ČNB ke školení pojišťovacích zprostředkovatelů a likvidátorů

Počátkem května vydala ČNB úřední sdělení k povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů a likvidátorů průběžně si obnovovat svoji odbornost.²¹ Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích²² stanovuje, že pojišťovací zprostředkovatelé všech kategorií, jejich odpovědní zástupci a zaměstnanci a také samostatní likvidátoři pojistných událostí jsou povinni po 5-ti letech od ukončení odborného studia nebo absolvování odborné zkoušky absolvovat doškolovací kurz. Vzhledem k minulým novelizacím tohoto zákona a stanoveným přechodným obdobími specifikuje ČNB počátek tohoto pětiletého období takto - (i) pojišťovací nebo zajišťovací makléři registrovaní před 1. lednem 2005, kteří doložili odbornou způsobilost do 30. června 2005 jsou povinni absolvovat doškolovací kurz po 5-ti letech ode dne zápisu do registru pojišťovacích zprostředkovatelů a (ii) pojišťovací nebo zajišťovací makléři, pojišťovací agenti a likvidátoři, kteří provozovali svoji činnost před 1. lednem 2005 a prokázali odbornou způsobilost do 1. ledna 2007, jsou povinni absolvovat doškolovací kurz po 5-ti letech ode dne ukončení odborného studia nebo od data vykonání odborné zkoušky.

Úřední sdělení dále specifikuje obsah doškolovacího kurzu, který by se měl zaměřit na změny v posledních pěti letech oblasti pojišťovnictví. Absolvování doškolovacího kurzu budou pojišťovací zprostředkovatelé a likvidátoři povinni prokazovat v případě kontroly ČNB dokladem o absolvování tohoto kursu, případně prohlášením pojišťovny u vázaných a výhradních zprostředkovatelů.

²¹ Úřední sdělení České národní banky ze dne 28. dubna 2009 o povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí absolvovat doškolovací kurs.

²² Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona ve znění pozdějších předpisů.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.cnb.cz

Slovenská republika

Návrh opatření NBS o nákladech důchodových správcovských společností

Na konci května předložila NBS do připomínkového řízení návrh opatření, které upravuje postup při stanovování poplatků, které platí důchodové správcovské společnosti v souvislosti s vydáváním, splácením a správou cenných papírů nabývaných do důchodových fondů. Návrh upravuje rovněž způsob úhrady těchto poplatků. Návrh stanovuje některá pravidla pro účtování těchto poplatků důchodovými fondy.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.nbs.sk

Novela zákona o starobním důchodovém spoření

Prvního července nabyla účinnosti velká novela zákona o starobnom dôchodkovom sporení²³. Tato novela přináší zásadní změny do způsobu odměňování důchodových správcovských společností za správu důchodových fondů, která se bude odvíjet výhradně od zhodnocení prostředků ve spravovaných důchodových fondech. Stanovení konkrétní výše měsíčního poplatku za obhospodařování vychází ze šestiměsíčního referenčního období, ve kterém se sleduje výkonnost příslušného důchodového fondu. Novela přitom nastavuje limit maximální výše těchto poplatků.

Pro účely úhrady poplatků za obhospodařování dojde na základě novely k povinnému vytvoření tzv. garančních účtů pro jednotlivé důchodové fondy. Prostředky na těchto účtech bude možné použít pouze pro úhradu nákladů za správu (v případě zhodnocení majetku) nebo na navýšení hodnoty penzijní jednotky (v případě snížení hodnoty majetku). V jiných případech nebude mít správcovská společnost nárok na úhradu poplatků za správu. V případě, že dojde ke snížení hodnoty majetku v obhospodařovaném

²³ Zákon č. 137/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

důchodovém fondu bude naopak důchodová správcovská společnost povinna rozpustit prostředky evidované na garančním účtu a případně také doplnit do důchodového fondu prostředky z vlastních zdrojů tak, aby nedošlo ke snížení hodnoty penzijních jednotek v příslušném důchodovém fondu.

S těmito změnami souvisí také povinnost důchodové správcovské společnosti uveřejňovat měsíčně informace o aktuální výši poplatků za obhospodařování. Rovněž statut důchodového fondu musí obsahovat příslušné informace o způsobu stanovení poplatků za obhospodařování.

Novela dále zavádí povinnost důchodové správcovské společnosti porovnávat výkonnost a složení obhospodařovaných důchodových fondů s referenčními hodnotami výkonnosti a složení, které jsou stanoveny pro jednotlivé typy důchodových fondů (konzervativní, balancovaný a růstový).

K praktické aplikaci novely zákona připravila NBS podrobné metodické doporučení,²⁴ které obsahuje popis doporučeného postupu pro určení čisté hodnoty majetku důchodového fondu, stanovování počtů důchodových jednotek, výši příspěvku do garančního fondu důchodového fondu, pro stanovení poplatků za zhodnocení majetku v důchodovém fondu a k postupu důchodové správcovské společnosti při znehodnocení majetku v důchodovém fondu.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.nbs.sk

Vyhláška o referenčních hodnotách důchodových fondů

V návaznosti na novelu zákona o starobnom dôchodkovom sporení pripravila NBS vyhláš-

²⁴ Metodické usmernenie Útvary dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska z 20. mája 2009 č. 2/2009 k podrobnostiam o určení čistej hodnoty majetku, počtu dôchodkových jednotiek, aktuálnej hodnoty dôchodkovej jednotky, výšky poplatku na garančný účet dôchodkového fondu, odplaty za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde a k postupu dôchodkovej správcovskej spoločnosti pri znehodnotení majetku v dôchodkovom fonde podľa § 63, § 63b, § 63c, § 75, § 95 a § 96 zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

ku, ktorá upravuje spôsob stanovovania referenčných hodnot pro jednotlivé typy důchodových fondů. Vyhláška stanovuje podrobné pravidla pro určení referenční výkonnosti konzervativního důchodového fondu a základní pravidla pro stanovení referenčních hodnot u balancovaných a růstových důchodových fondů a pro stanovení maximální povolené odchylky pro tyto typy důchodových fondů. Cílem této vyhlášky je stanovit pravidla pro tvorbu benchmarku minimální výkonnosti pro jednotlivé typy důchodových fondů a v případě konzervativního fondu zajistit podmínky pro bezpečné investování majetku v tomto fondu a pro ochranu prostředků účastníků důchodového spoření.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.nbs.sk

Vyhláška o oceňování majetku důchodových fondů a doplňkových důchodových fondů

V polovině června byla vydána vyhláška NBS o způsobu oceňování majetku v důchodových fondech a v doplňkových důchodových fondech.²⁵ Primárním cílem nové vyhlášky je sjednocení postupů pro oceňování majetku v důchodových a doplňkových důchodových fondech a zajištění srovnatelnosti ocenění jednotlivých složek majetku mezi různými fondy. Vyhláška stanovuje podrobný způsob oceňování příspěvků účastníků, penále, vkladů na bankovních účtech, cenných papírů, nástrojů peněžního trhu, finančních derivátů, pohledávek a závazků, majetkových účastí a drahých kovů, které jsou součástí majetku důchodového fondu a doplňkového důchodového fondu. Úprava oceňování pro důchodové a doplňkové důchodové fondy je plně harmonizovaná s novými pravidly pro oceňování majetku v podílových fondech.²⁶ Účinnost této vyhlášky je od 1. července tohoto roku.

²⁵ Vyhláška č. 246/2009 Z. z., o spôsobe určenia hodnoty majetku v dôchodkovom fonde a doplnkovom dôchodkovom fonde a o zmene vyhlášky Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 217/2005 Z. z. o vlastných zdrojoch doplnkovej dôchodkovej spoločnosti a o metódach a postupoch stanovovania hodnoty majetku v doplnkových dôchodkových fondech v znení neskorších predpisov.

²⁶ Viz Opatrenie č. 3/2009 Národnej banky Slovenska zo 16. júna 2009 o spôsobe určenia hodnoty majetku v podielovom fonde.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.nbs.sk

Vyhláška o informačních povinnostech doplňkových důchodových fondů

V červnu byla vydána vyhláška NBS o informační povinnosti doplňkových důchodových fondů ohledně stavu majetku v těchto fondech.²⁷ Cílem této vyhlášky je upravit strukturu a způsob poskytování informací o stavu majetku v jednotlivých doplňkových důchodových fondech. Informace jsou předkládány s měsíční periodicitou standardním způsobem na datových formuláři do informačního systému NBS pro sběr dat od účastníků finančního trhu.²⁸ Vyhláška nabývá účinnosti 1. srpna tohoto roku.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.nbs.sk

5. Regulace finančního trhu

Evropská unie

Reforma evropského dohledu nad finančním trhem

Na konci května představila Evropská komise záměr reformy systému regulace a dohledu evropského finančního trhu. Návrh Komise by měl reagovat na hlavní nedostatky v součinnosti národních orgánů dohledu a evropských institucí v souvislosti s finanční krizí. Navrhovaná reforma má dvě základní části. Za prvé předpokládá vytvoření „Evropské rady pro systémová rizika“,²⁹ která by měla soustavně sledovat systematická rizika na evropském finančním trhu a zajišťovat tzv. makro-obežetnostní dozor. Dále by měla zajišťovat systém včasného varování před případnými riziky, které se v systému objeví, zejména riziky souvisejícími s komplexními mezisektorovými vazbami a přenosy rizik. Členy této rady by měly být především zástupci národních centrálních bank, ECB

²⁷ Vyhláška č. 270/2009 Z. z., o poskytování informací o stave majetku v doplňkových důchodových fondech.

²⁸ STATUS DFT – Zber, spracovanie a uchovávanie údajov subjektov finančného trhu v Slovenskej republike.

²⁹ European Systemic Risk Council.

a dále příslušných ministerstev financí a Komise.

Druhou část reformy představuje vytvoření evropského systému orgánů dohledu nad finančním trhem. Tento systém by měl zajistit úzkou spolupráci národních orgánů dohledu a evropských dohledových agentur v rámci tzv. mikro-obežetnostního dohledu tj. dohledu nad jednotlivými finančními institucemi či jejich skupinami. Tyto evropské agentury by měly vzniknout transformací stávajících výborů třetí úrovně (CESR, CEBS, CEIOPS),³⁰ a vedle koordinační a mediační funkce by měly mít i rozhodovací kompetence a oprávnění přímo vykonávat dohled nad některými činnostmi a finančními institucemi působícími na evropském finančním trhu. Mělo by tak dojít k přesunu určitých dohledových kompetencí z národní úrovně na úroveň evropskou.

Vytvoření tohoto systému se předpokládá do konce roku 2010. Konkrétní podobu příslušné legislativy by měla předložit Komise během letošního podzimu.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Příprava regulace zprostředkování a poradenství pro retailové finanční produkty

Na konci dubna představila Evropská komise základní obrysy systému regulace distribuce a poradenství ohledně finančních produktů nabízených spotřebitelům, které obsahují investiční prvek. Připravovaný systém se má týkat fondů kolektivního investování, pojistných produktů s investičním prvkem (typicky investiční životní pojištění), strukturovaných cených papírů a strukturovaných vkladů (deposit), které jsou nabízeny veřejnosti. Připravovaná regulace má za cíl odstranit neodůvodněné rozdíly v pravidlech jednání a informacích poskytovaných spotřebitelům při nabízení a poradenství ohledně těchto finančních produktů. Principiálně by nová regulace měla vycházet z režimu zavedeného směrnicí MiFID u investičních služeb.

³⁰ Committee of European Securities Regulators, Committee of European Banking Supervisors, Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors.

Návrh komise se dotkne jak finančních institucí přímo vytvářejících uvedené finanční produkty, tak všech forem distribuce těchto produktů a souvisejícího poradenství. Finanční instituce budou odpovědné za vytvoření a poskytování adekvátních informací o finančních produktech včetně základní marketingové dokumentace, rovněž by měly vytvořit předpoklady proto, aby se tyto informace dostaly ke konečnému zákazníkovi. Návrh Komise předpokládá vytvoření standardizovaných informačních listů ke každému typu finančního produktu tak, aby bylo možné zajistit jejich snadnou porovnatelnost. Vzorem pro tyto informační listy by měl být tzv. Klíčový informační dokument zavedený v rámci nového režimu UCITS IV.

Pro distribuci těchto finančních produktů, ať interní na pobočkách finančních institucí, tak externí prostřednictvím distribučních sítí, by měla být zavedena podrobná pravidla jednání, včetně přísného režimu pro přijímání pobídek a pro řízení střetů zájmů. Při nabízení předmětných finančních produktů bude nutno provádět vyhodnocování přiměřenosti nabízených finančních produktů k osobním poměrům zákazníka. Pro poradenství by měla být zavedena ještě přísnější pravidla garantující nezávislost a objektivitu poradenství včetně hodnocení vhodnosti příslušných finančních produktů pro zákazníka a souvisejících povinností. Konkrétní návrh legislativní úpravy by měl být během podzimu předložen k veřejné diskusi.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Konzultace k pravidlům pro odpovědné úvěrování a k úvěrovým registrům

V polovině června zahájila Evropská komise veřejnou diskusi k pravidlům pro odpovědné úvěrování a půjčování si. Tato iniciativa reaguje na příčiny finanční krize - poskytování hypoték dlužníkům, kteří neměli základní předpoklady pro jejich splácení. Hlavním cílem této iniciativy má být vytvoření pravidel, která by zajišťovala předpoklady pro poskytování úvěrových produktů, které jsou přiměřené potřebám a možnostem zákazníků a pravidel pro získávání informací o zákaznících.

Konzultace se zaměřuje na problematiku propagace a marketingu úvěrových produktů, poskytování informací v předmluvní fázi, způsob

posuzování vhodnosti úvěrových produktů a posuzování bonity zákazníka. Dále jsou předkládány otázky ohledně poradenství souvisejícího s úvěrovými produkty. Komise diskutuje rovněž problematiku zprostředkování úvěrů - registraci a licencování distributorů, pravidla jednání a informační povinnosti vůči zákazníkům.

Dále byla zahájena veřejná diskuse k zprávě expertní skupiny o úvěrových historiích. Data o úvěrové historii jsou zásadním faktorem pro posuzování žadatele o úvěr a umožňují výběr vhodného úvěrového produktu a omezení rizik pro poskytovatele úvěru i pro samotného dlužníka. Zpráva poukazuje na velkou různorodost úvěrových registrů a dostupnost dat o úvěrové historii v jednotlivých členských státech. Zpráva předkládá k diskusi doporučení ohledně možných přístupů ke zlepšení vedení úvěrových registrů a výměně dat mezi členskými státy.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Doporučení k principům odměňování ve finančních institucích

V rámci opatření, která by měla řešit příčiny vzniku finanční krize, vydala na konci dubna Komise doporučení k principům odměňování pracovníků a manažerů ve finančních institucích.³¹ Cílem je nastavit pravidla, která by měla omezit přehnané riskování ze strany finančních institucí. Dokument Komise obsahuje doporučení ohledně struktury odměňování, správy a řízení finanční instituce, informování akcionářů a role orgánů dohledu při posuzování adekvátnosti nastavených vnitřních pravidel a opatření. Mimo jiné Komise doporučuje pro osoby, které se podílejí na uzavírání obchodů a obdobných činnostech vytvářejících rizikovou expozici finanční instituce, vybalancovat nastavení základního platu a bonusů s tím, že výplata bonusů by měla být rozdělena a prováděna s výrazným časovým odstupem. Hodnocení by mělo brát v potaz dlouhodobou výkonnost, stabilitu a podstupovaná rizika.

V návaznosti na toto doporučení připraví Komise v druhé polovině roku příslušné legislativ-

³¹ Doporučení Komise 3159/2009 ze dne 30. dubna 2009 o politice odměňování v odvětví finančních služeb.

ní návrhy mj. se tyto požadavky promítnou do směrnice o kapitálové přiměřenosti.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Česká republika

Úřední sdělení k systému vnitřních zásad AML

Koncem května vydala ČNB úřední sdělení k požadavkům na systém vnitřních zásad proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.³² ČNB zde deklaruje, že za uznávané a osvědčené principy a postupy v oblasti předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu podle zákona o praní špinavých peněz³³ považuje standardy a postupy vypracované mezi vládní organizací The Financial Action Task Force1 (FATF), organizací Joint Forum, Basilejským výborem bankovních dohledů (CBS), Mezinárodní organizací dohledů v oblasti kapitálového trhu (IOSCO) a Mezinárodní asociací pojišťovacích dohledů (IAIS).

Bližší informace jsou dostupné zde: <http://www.cnb.cz>

Úřední sdělení k činnosti směnárén

Na konci března vydalo ČNB úřední sdělení určené devizovým místům, které vykonávají směnárenskou činnost,³⁴ kterým specifikovala přístup při aplikaci některých ustanovení zákona o ochraně spotřebitele.³⁵ Za klamavé obchodní praktiky ČNB považuje mj. uvádění informací o směnných kurzech pouze v českém jazyce, modifikace údajů o kurzech dodatečnými textovými či verbálními informacemi, graficky zavádějící uvádění směnných kurzů a cen

³² Úřední sdělení České národní banky ze dne 26. května 2009 k některým požadavkům na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

³³ Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

³⁴ Úřední sdělení České národní banky ze dne 23. března 2009 k vybraným povinnostem podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, určené devizovým místům.

³⁵ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

za služby, či neposkytnutí adekvátních informací o možnosti reklamace poskytnutých služeb. Dále ČNB specifikuje požadavky ohledně řádného informování o cenách poskytovaných směnárenských služeb. Stanovení ceny má být jednoduché a jednoznačné, které neznevýhodňuje zákazníka. V případě poskytování dalších služeb, zejména nevyžádaných, je nutno jasně uvádět i tuto skutečnost a ceny za tyto služby.

Bližší informace jsou dostupné zde: <http://www.cnb.cz>

Slovenská republika

Nový zákon o finančním zprostředkování a finančním poradenství

Na konci května byl vydán nový zákon o finančním zprostředkování a finančním poradenství³⁶, který představuje zásadní reformu struktury distribuce finančních produktů a finančního poradenství na slovenském trhu. Hlavním cílem této právní úpravy je zajistit adekvátní úroveň ochrany spotřebitelů na finančním trhu a vytvořit jednotný režim jak pro činnost finančních zprostředkovatelů a poradců, tak pro jejich registraci a dohled ze strany NBS.

Zákon podrobně vymezuje obsah zprostředkování na finančním trhu a finančního poradenství, dále definuje základní kategorie osob, které mohou poskytovat finanční zprostředkování (agenti) a finanční poradenství (poradci). Zásadním požadavkem stanoveným zákonem je úplné oddělení činnosti finančního zprostředkování a poradenství - agenti, kteří zprostředkovávají finanční produkty nesmí poskytovat finanční poradenství.

Zákon dále upravuje registr, ve kterém jsou evidováni agenti a poradci a který je členěn na subregistry podle sektorů finančního trhu - kapitálový trh, pojištění a zajištění, přijímání vkladů, poskytování úvěrů a subregistr pro doplňkové důchodové spoření. Podrobně jsou upraveny podmínky a předpoklady pro zápis jednotlivých kategorií agentů a poradců do registru. U některých kategorií agentů (vázaný finanční agent, podřízený finanční agent a vázaný investiční agent) je posuzování splnění kritérií zjednodušené (registrační princip)

³⁶ Zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

a mohou zahájit svou činnost ode dne zápisů do registru. Pro samostatné finanční agenty a pro finanční poradce zákon stanovuje přísnější podmínky a povolení k jejich činnosti je udělováno ve standardním správním řízení.

Z hlediska podmínek pro činnost je významným předpokladem odbornost, která je posuzována při registraci či povolování ze strany NBS a kterou jsou agenti a poradci povinni soustavně doplňovat. Zákon klade velký důraz na předcházení a řízení střetů zájmů při činnosti agentů a poradců. Zákon obsahuje dále velmi podrobná pravidla jednání ve vztahu k zákazníkům, která z velké části staví na pravidlech standardně uplatňovaných v oblasti investičních služeb. Klíčové je podrobné informování zákazníka na důležité skutečnosti včetně informací o provizích, požadavek na kvalifikované vyhodnocování informací získaných od zákazníka a požadavek na nabízení finančních služeb a produktů, které jsou pro zákazníka vhodné.

Zákon sice nabyl účinnosti dnem vyhlášení (27. května 2009), nicméně nový režim pro agenty a poradce bude účinný až od 1. ledna 2010. Zákon dále obsahuje řadu přechodných ustanovení, které dávají stávajícím zprostředkovatelům a poradcům dodatečnou lhůtu na přizpůsobení se novému režimu až do 31. prosince 2010.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.nbs.sk

6. Obchodní společnosti

Evropská unie

Doporučení k odměňování manažerů kótovaných společností

Na konci dubna vydala Komise doporučení k principům odměňování manažerů společností, které jsou kótované na regulovaném trhu.³⁷ Jedná se o jedno z opatření přijatých v návaznosti na finanční krizi. Doporučení Komise požaduje, aby se politika odměňování manažerů kótovaných společností odvíjela od dlouhodobých výsledků společnosti. Variabilní a základní složka odměny by měla být relativně balan-

³⁷ Doporučení Komise 3177/2009 ze dne 30. dubna 2009, kterým se doplňují doporučení 2004/913/ES a 2005/162/ES, pokud jde o systém odměňování členů správních orgánů společností kótovaných na burze.

covaná, tak aby nepodněcovala manažery k přehnaně rizikovým operacím. Odměny by měly zohledňovat také nefinanční kritéria - jako je například soulad činností s požadavky právních předpisů a interními pravidly. Výplata bonusů by měla být v čase posunuta tak, aby zohledňovala dlouhodobé výsledky a stabilitu firmy.

V případě zásadních problémů souvisejících s činností příslušného manažera, které se objeví po výplatě bonusů, by společnosti měly mít oprávnění nárokovat příslušnou část či celý bonus zpět. V případě akciových motivačních programů by akcie neměly být prodány či opce uplatněny po dobu minimálně tří let.

Standardem by mělo být informování akcionářů o principech odměňování a vytvoření nezávislého výboru pro odměňování.

Bližší informace jsou dostupné zde: ec.europa.eu/internal_market

Česká republika

n/a

Slovenská republika

Novela zákona o ochraně hospodářské soutěže

V polovině května byla vydána stručná novela zákona o ochraně hospodářské soutěže.³⁸ Jejím obsahem je jednak zohlednění přechodu na měnu EURO na Slovensku a změna všech hodnot v zákoně podle příslušného přepočítacího kurzu, jednak úprava sankcí navázaných na obrat a sankcí pro případ, kdy obrat stanovit nelze. Dále dochází k úpravě podmínek pro oznamování překročení relevantního podílu na trhu - koncentrace Protimonopolnému úřadu Slovenskej republiky. Koncentrace musí být oznámena zásadně před tím, než je zahájen výkon práv a povinností vyplývajících z koncentrace a poté, co nastala některá ze zá-

³⁸ Zákon č. 165/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

konem vymezených skutečností, které nově zahrnují i oznámení nabídky převzetí. Koncentraci je možné oznamovat také před uzavřením příslušné smlouvy či před tím, než nastane jiná skutečnost, která založí koncentraci.

Novela zavádí i možnost zohlednění součinnosti podnikatelů při vyšetřování případů porušení hospodářské soutěže (leniency program) a poskytování imunity těm podnikatelům, jejichž informace vede k získání rozhodujících důkazů o existenci kartelové dohody. Účinnost tohoto zákona nastala od 1. června.

K novelizaci zákona o hospodářské soutěži se pojí i vydání nové vyhlášky Protimonopolního úřadu Slovenskej republiky, která upravuje podrobnosti oznamování koncentrace.³⁹ Vyhláška stanoví obligatorní náležitosti oznámení o koncentraci, o účastnících, o majetkovém, finančním a personálním propojení účastníků, informace o dotčených trzích, informace o možnosti vstoupit na příslušný trh, důvody pro spojení a její dopady na soutěž. Účinnost vyhlášky nastala k 15. červnu.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.antimon.gov.sk

Novela obchodního zákonníka

Ministerstvo spravodlivosti pripravilo novelu obchodného zákonníka, ktorou v červnu projednala vláda. Novela primárne transponuje smernici o výkone akcionárskych práv u kótovaných spoločností⁴⁰ a jejím cílem je odstranit možnou diskriminaci zahraničních akcionářů. Novela přináší změnu způsobu uveřejňování oznámení o konání valné hromady a rozšíření informací povinně uveřejňovaných na webovských stránkách kótované společnosti, zavádí možnost korespondenčního hlasování a elektronického hlasování akcionářů na valné hromadě a modifikuje úpravu hlasování na základě plné moci.

Novela také transponuje některá dosud plně nepřevzatá ustanovení transparenční směrnice⁴¹

³⁹ Vyhláška č. 204/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o náležitostiach oznámenia koncentracie.

⁴⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/36/ES ze dne 11. července 2007 o výkonu některých práv akcionářů ve společnostech s kótovanými akciemi.

⁴¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/109/ES ze dne 15. prosince 2004 o harmoniza-

a harmonizuje požadavky na uveřejňování informací kladené na kótované společnosti. V této oblasti dochází k novelizaci zákona o cenných papírech⁴² a zákona o burze cenných papírov.⁴³

Účinnost novely se předpokládá od 1. prosince 2009.

Bližší informace jsou dostupné zde: www.justice.sk

ci požadavků na průhlednost týkajících se informací o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu, a o změně směrnice 2001/34/ES.

⁴² Zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papírech a investičních službách a o změně a doplnění některých zákonov (zákon o cenných papírech) v znení neskorších predpisov.

⁴³ Zákon č. 429/2002 Z. z. o burze cenných papírov v znení neskorších predpisov.

Advokátní kancelář Brzobohatý Brož & Honsa, v. o. s. dlouhodobě poskytuje svým klientům právní poradenství v oblasti práva finančních trhů. V rámci svých služeb nabízí také základní informační servis o nejvýznamnějších aktualitách v oblasti regulace a práva finančního trhu.

Bulletin BBH je určen pouze jako obecná informace o některých důležitých novinkách a událostech v oblasti finančních trhů a související právní problematice. Jeho obsah není právním poradenstvím ani doporučením k určitému postupu v konkrétní situaci.

V případě zájmu o další informace nebo o individuální poradenství nebo konzultaci nás neváhejte kontaktovat na níže uvedené adrese.

Brzobohatý Brož & Honsa, v. o. s.
Klimentská 1207/10
110 00 Praha 1
Česká republika
IČO 26143119
Městský soud v Praze oddíl A, vl. 40439
Tel.: 234 091 355
Fax: 234 091 366
E-mail: legal@bbh.cz
Web: www.bbh.cz